

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2017/755
Deres ref:
Vår dato: 01.02.2017
Deres dato: 01.02.2017
Arkivkode:

Tillatelse til skadefelling av jerv - Saltfjellet reinbeitedistrikt - Saltdal

Fylkesmannen viser til søknad mottatt 01.02.2017 fra Saltdal kommune om skadefellingstillatelse på jerv i områdene Dypen-Viskis-Tjernfjell i Saltdal kommune. Vi viser også til telefonsamtale med Marianne Hoff i kommunen og Per Ole Oskal i Saltfjellet RBD.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette tillatelse til skadefelling av én jerv i deler av Saltdal kommune fra og med 01.02.2017 til og med 15.02.2017.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Rovviltnemnda i Nordland har i vedtak av 25.05.2016 fastsatt en kvote på 4 betinga fellingstillatelser for jerv i Nordland i perioden 01.06.2016 – 15.02.2017. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen jerv.

Etter viltloven er jerv, bjørn, ulv og kongeørn fredet. Dette innebærer at målsettingen om en bærekraftig forvaltning er et overordnet hensyn ved forvaltning av disse artene. Fellingstillatelse gis for å forhindre at rovvilt gjør skade på bufe og tamrein. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

Rovviltnemnda er i sluttfasen med revidering av forvaltningsplan for rovvilt i Nordland. Nemnda har vedtatt en revidert plan i møte 26.01.2017. Denne planen skal nå til Miljødirektoratet for vurdering, før nemnda kan sluttbehandle planen.

I den foreliggende saken har Fylkesmannen lagt vekt på prinsippene for forvaltning av jerv i ny forvaltningsplan, men vi har også sett saken i lys av planen fra 2011 siden revidert plan ikke er endelig sluttbehandlet.

Det aktuelle området er både i 2011-planen og den reviderte planen, avsatt som prioritert område for jerv.

I planen fra 2011 står det blant annet:

Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.
- Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.

- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltneemnda en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.*
- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein.*

I ny revidert plan, er det bl.a. fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for jerv (blå sone):

- 2.2.1 *Sauedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i blå og svart sone må forholde seg til at de driver næring i områder prioritert til de respektive rovviltartene.*
- 2.3.1 *I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*

Rovviltforskrifta § 9 slår fast at felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Jervebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for

formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser. Vi viser også til rapport fra Rovdata datert 13.05.2016 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, vurderinger gjort i Rovviltnemndas vedtak om kvote for betinget skadefelling av 25.05.2016, samt nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Siste status for ynglinger av jerv står i NINA Rapport 1291. De tre siste årene (2014-2016) er det registrert henholdsvis 52, 65 og 50 ynglinger av jerv på landsbasis. Våren 2016 ble det tatt ut 7 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2016 var 43 stk. I Nordland er det påvist hhv. 13, 13 og 10 ynglinger de siste tre årene. Våren 2016 ble det tatt ut 4 ynglinger i Nordland, slik at «netto» antall ynglinger i 2016 var 6 stk. Etter gjennomførte hiuttak var vi dermed betydelig under bestandsmålet i 2016.

NINA Rapport 1306 *DNA-basert overvåking av den norske jervebestanden 2016* viser at det ble påvist 77 ulike jerver i Nordland vinteren 2015/2016.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Etter gjennomført lisensfelling og ekstraordinære uttak vinteren 2016 ble det felt totalt 20 jerv i fylket – 9 voksne tisper, 5 voksne hannjerv og 6 valper. Valpene og fire av tispene ble avlivet ved hiuttak. I Saltdal kommune ble det forrige vinter felt 4 jerv på lisensfelling på østsida og 1 jerv på skadefelling på vestsida. Inneværende vinter er det per 1. februar skutt 12 jerv på lisensfelling, hvorav 8 i Saltdal kommune.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Den aktuelle situasjonen

Kommunen søker om skadefelling på grunn av tap av rein til jerv.

SNO undersøkte den 27. og 28. januar til sammen 15 kadaver i Saltfjellet RBD, med følgende status:

- 3 dokumentert drept av gaupe
- 11 dokumentert drept av jerv
- 1 med ukjent dødsårsak

Alle bortsett fra to jerveskader, ble funnet øst for E6 i område Viskisfjell/Dypen/Tjernfjell.

Reineierne melder om mye jervespor i området. Kommunen skriver i søknaden at det beiter ca 1500 rein i området, som enda ikke har vært i gjerde. Det jobbes i disse dager i gjerdene, hvor alle dyrene skal gjennom sortering. Flere siidaer planlegger å være på Saltfjellet i vinter, men slik rovviltsituasjonen er nå er de litt i villrede.

Forebyggende tiltak

Saltfjellet RBD består av syv siidaandeler. Tre av disse har fått tilskudd for å transportere rein til vinterbeiter på kysten. To siidaandeler har fått tilskudd til å tilleggsføre rein gjennom vinteren som et alternativ til transport til mindre rovdyrutsatte beiteområder på kysten. De to siste siidaandelene har foreløpig ikke søkt om vinter-tiltak, men vil kunne gjøre dette i ordinær søknadsrunde med frist 15. februar.

I forbindelse med påviste tap 27. og 28. januar ble det gitt muntlig tilsagn om akuttmidler til intensiv gjeting av rein. Vi gir ikke både tilskudd til intensiv gjeting og tillatelse til skadefelling, noe som innebærer at tilsagnet om akuttmidler kun kan benyttes fram til og med 1. februar.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et virkemiddel for å felle et bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er både i 2011-planen og den reviderte planen (vedtatt av nemnda 26.01.2017, men ikke sluttbehandlet), avsatt som prioritert område for jerv.

I vedtatt ny forvaltningsplan står det følgende om skadefelling innenfor jervesonen:

2.3.2 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokken kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Jerv er sammen med gaupe, den rovviltarten som forårsaker størst tap av sau og lam til fredet rovvilt i Nordland. Reindriftsåret 2015/2016 ble det erstattet 1146 rein til jerv i fylket. Saltfjellet RBD er det distriktet som har hatt høyest tap til jerv de siste årene. Reindriftsåret 2015/2016 ble det erstattet 244 rein til jerv i Saltfjellet.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Tapsomfanget til jerv er akutt og i hovedsak konsentrert til et mindre område.
- Tapene er ferske, noe som sannsynliggjør at skadevolder fortsatt kan være i området.
- Det er mye rein i området, og flere reineiere har planlagt å benytte disse områdene utover vinteren.
- Saltfjellet er det distriktet som har hatt høyest tap til jerv de siste årene.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Området er prioritert til jerv. I slike områder må reindriften forholde seg til at de driver næring i områder prioritert til jerv.
- Det har vært et betydelig uttak av jerv i Saltdal kommune siste år.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer at påvist tapsomfang er ekstraordinært, og at dette må tillegges avgjørende vekt. Videre vurderer vi at framtidig tapspotensiale er betydelig. Siidaandelene som har planlagt å være i området videre utover vinteren har planer om å tilleggsføre reinen i kombinasjon med intensiv gjeting. Vi vurderer imidlertid at et slikt tiltak ikke fullt ut kan forebygge framtidige tap.

Fylkesmannen vil understreke at skadefellingsforsøk er et virkemiddel for å løse en akutt skadesituasjon i et område forårsaket av bestemte individer av en rovviltart. Måloppnåelsen kan bli svekket dersom innsatsen rettes mot andre individer av samme art eller mot andre rovviltarter. Av den grunn er skadefellingstillatelsen knyttet til en bestemt art og innenfor et avgrenset geografisk område og tidsrom.

Det er vanskelig å lykkes med skadefelling på jerv, og det er viktig at fellingslaget disponerer ressursene til situasjoner hvor det er en reell sjanse for å lykkes. God samhandling med reindrifta i området er viktig, bl.a. slik at fellingsforsøk kan prioriteres til ferske kadaver.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 01.02.2017 til og med 15.02.2017.
2. Tillatt område for felling: Saltdal kommune øst for E6 og sør for Fv77.
3. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ. Fellingsforsøket skal styres til situasjoner med ferske tap til jerv, det vil per 1. februar si området Dypenfjellet-Viskisfjellet.
4. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
5. Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil kr 40 000,-. Denne rammen omfatter også dekking av arbeidsgiveravgift og feriepenger. Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1400,-. Videre stilles det kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. forskriften § 9. Kortfattet rapport (fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt og erfaringer med fellingsforsøket), samt krav om refusjon sendes samlet til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 01.03.2017. Rapport m/ kostnadsoversikt kan sendes per e-post til fmnooys@fylkesmannen.no.

Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Vi viser til brev av 18.06.2012 som er sendt til kommunen for mer informasjon om godtgjøringsordningen.

-
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
 7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det gis beskjed på vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale. Det må påregnes at SNO gjennomfører skuddplassundersøkelse i forbindelse med evt felling/forsøk på felling.
 8. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
 9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
 10. Dersom fellingslaget ønsker å bruke snøskuter, gjelder følgende:
 - a) Ved iverksetting av skadefelling etter rovviltforskriften § 9, kan fylkesmannen sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder, jf. viltloven § 35.
 - b) Viltloven § 21 forbyr bruk av motorkjøretøy til blant annet lokalisering av vilt. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter jerv. Forfølgelse og avledning av viltets oppmerksomhet med snøskuter er ikke tillatt, og det er heller ikke lov å felle vilt fra snøskuter. Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 22-8 i våpenforskriften.
 - c) Evt. bruk av snøskuter krever tillatelse fra kommunen etter motorferdselloven.
 - d) Utpostering av jegere er ikke i strid med viltloven § 21, og det er derfor tilstrekkelig med kommunens tillatelse etter motorferdselloven.
 - e) Nødvendig tillatelse til evt. kjøring innenfor verneområder må innhentes fra vernemyndighet. Aktuelt fellingsområde ligger i Saltfjellet landskapsvernområde og evt også Dypen naturreservat.
 - f) Den enkelte grunneier har anledning til å nekte kjøring selv om det er innhentet dispensasjon fra kommunen/vernemyndighet.
 11. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instrukser.
 12. Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt, jf. viltlovens § 23. Fylkesmannen viser også til at evt. løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.
-

13. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per e-post til fmnooys@fylkesmannen.no.

14. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi, per e-post:

Mattilsynet region nord
Miljødirektoratet
Nordland Bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag
Nordland Sau og geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Rovviltnemnda i Nordland
Salten politidistrikt
Saltfjellet reinbeitedistrikt
SNO Nordland
Statskog Fjelltjenesten